

Kilépések, visszalépések ^[1]

E olvastam, kik léptek ki. Akit ismerek, minősítem: Asperján György, fafejú örmény, E. Fehér Pál részeges, kellemetlen, öntelt alak, Fekete Sándor, a jakobinus kaméleon, nyalta már Ernest Kay seggét is, Földeák Jancsi szegény, jó fiú, Gyurkó László, a hajdani disszidens, a határőrök fogták el, amikor Nyugatra akart szököni, Juhász Ferenc kissé [...] Végh Antal, nem író [...] Külön szöveg a cseh cipőgyáros esetleges rokonáról, az iszákos vörösorrú Bata Imréről. Ő is nyalta Ernest Kay seggét. Remélem, nem szerkeszti tovább az Élet és Irodalmat, hiszen ez az újság „lenne” a Szövetségé.

Bevezetés

Az 1956. november 4-ével kezdődő kommunista restauráció azért engedélyezte és felügyelte az Írószövetség újjászervezését, mert eszközként kívánta felhasználni a művészeti élet egyéb tömörüléseivel együtt a rendszer konszolidálásában. A szövetség kereteiben működő írók sohasem alkottak az irodalompolitika szerint kívánatosnak tartott egységet. Az erős emberi és írói egyéniségek, a művészi törekvésekben egymástól eltérő csoportok, átszöve világnézeti-politikai véleménykülönbségekkel mindig „kilógtak” a sorból, állandóan veszélyt jelentettek a hivatalos irányvonal érvényesülésére, a „szocialista realizmus”, a szocialista elkötelezettség erőszakkal kialakított uralkodó pozíciójára. Ezek a belső feszültségek a kedvező történelmi körülmények között erőteljesen jelentek, és gyökeres változásokat követeltek a szövetség vezetésében. 1981. évi közgyűlés komoly figyelmeztetést jelentett a művészet- és irodalompolitika vezetőinek. Egyértelművé vált, hogy még a legkörülményesebb előkészítés sem jelent biztosítékot arra, hogy az események kívánságaik szerint alakulnak. A rendszer általános helyzete - főként a Szovjetunióban zajló belpolitikai változások miatt - a 80-as évek derekára nem javult, sőt, romlott. A Magyar Írók Szövetsége (MISZ) soron következő közgyűlésének előkészületei ez a helyzet határozta meg.

Az 1986-ban esedékes közgyűlés előkészítése már 1985-ben megkezdődött. A művészeti szövetségek vezetőivel május végén tárgyaltak a Művelődési Minisztérium (MM) és a pártközpont illetékesei. Ezek a tárgyalások - különféle felállásban - egészen 1986 novemberéig folytak. Augusztusra körvonalazódtak a szövetségekben, így az Írószövetségben létező problémák, amelyek között fontos, ha nem is minden tekintetben meghatározó szerepet játszottak az anyagi ügyek. Nyilvánvaló lett a belső megosztottság, a közös „normák”, az egységes „értékrend” hiánya.

Ezeknek az ismereteknek a birtokában a pártközpontban körvonalazták a lehetséges megoldásokat. Eszerint: maradt volna a korábbi keret, de módosítva az alapszabályokat, létre akartak hozni egy szövetségek feletti csúcsszervezet. Az egyik elképzelés szerint szakmai elitszervezetekké kívánták átalakítani az Írószövetséget. A másik terv értelmében feloszlatták volna, és helyette művészcsoportokat tömörítő kulturális egyesületeket hoztak volna létre, lényegében politikai jogosítványok nélkül. De felmerült egy, az előbbieket kombináltan érvényesítő megoldás is. Ezt követően megkezdődött a feltétlenül szükséges lépések aprólékos kimunkálása. (Kire lehet támaszkodni az elnökségben, a titkárságban, a választmányban, a tagságban? Kik jöhetnek szóba tisztségviselőként, milyen emberi-írói-politikai kombinációban? Milyen legyen az előkészítés ütemezése? stb.) A Művelődésügyi Minisztérium októberben tájékoztatta a pártközpontot a közgyűlés előkészítéséről, majd 1985. október 22-én az MSZMP KB Politikai Bizottsága (PB) is megtárgyalta az előterjesztést. Egyetértettek azzal, hogy a történelmi helyzet változásához kell igazítani a szövetség (szövetségek) funkcióit. Az előkészítésben résztvevők nagy figyelmet fordítottak a fiatal írók igényeire, hiszen megnyerésük hosszabb távú befektetésnek tűnt (lásd a József Attila Kör [JAK] ügyét). Vitáik során a legélesebb összeütközésekre az egyesületté alakulást célzó javaslat miatt került sor, mert féltették a szakmai monopolhelyzetet és a partnerszerep elvesztését.

December első hetére a Művelődési Minisztérium illetékes osztályai közösen összeállítottak egy olyan névsort, amelyben szerepeltek mindazok az írók, akik „megféléjük szerint egyáltalán számításba vehetők az Írószövetség vezetői tisztségére.” A következőket javasolták: Cseres Tibor, Fodor András, Garai Gábor, Hernádi Gyula, Kéry László, Király István, Koczkás Sándor, Lengyel Balázs, Ördögh Szilveszter, Simonffy András, Száraz György, Szakonyi Károly, Tarján Tamás. „Természetesen - olvasható Vajda György Köpeczi Béla miniszternek készített Feljegyzésében - Koczkás, Ördögh és Tarján csak mint főtítkárr [popup title="jöhettek számításba." format="Default click" activate="click" close text="Művelődési Minisztérium Irattára (MMIt) V[ajda] Gy[örgy] 93/J/85."] 1986 tavaszán már az akkor már elkészült ütemterv szerint folytak az előkészületek.

A Politikai Bizottság 1986. augusztus 26-i ülésén, tudomásul véve az eddig végzett munkáról szóló tájékoztatást, Berecz Jánost bízta meg a továbbiak kézben tartásával. A PB korábbi állásfoglalását megerősítve szükségesnek tartotta, hogy készüljön javaslat az Írószövetség közgyűlésének összehívásáról. Az MM vezetése szeptemberben még látott reményt a közgyűlés „politikailag még tolerálható” megrendezésére. Októberben tovább folyt az egyéni és csoportos megbeszélések, amelyek hangulatát és kimenetelét erősen befolyásolta a Tiszatáj- és a Csurka-féle „ügy”. A pártközpont Agitációs és Propaganda Osztályának október 14-ei ülésén Vajda György jellemezte az Írószövetségben kialakult helyzetet. A MISZ „elvezette működőképességét, a vezető testületek nem látják el funkcióikat: egy meghatározott csoport önálló politikai szerepet szán az ISZ-nek és partneri viszonyra tart igényt a hatalommal [...] A közgyűlés megtartását csak akkor tudja az MM támogatni, ha az Alkotmánnyal és a törvényekkel összhangban álló alapszabály-tervezetet terjesztenek a közgyűlés elé: a közgyűlésen megválasztandó vezető testületek személyi összetétele biztosítékot jelent az alapszabályszerű működésre és a művelődéspolitikai irányítószervekkel való konstruktív együttműködésre.” Felhívta a figyelmet arra, hogy a jó politikai előkészítés még nem jelent garanciát a követelmények teljesülésére.

Október végén a Tudományos, Közoktatási és Kulturális Osztály (TKKO) részletes áttekintést készített a PB részére, amelyben a legutóbbi, 1981. decemberi közgyűlés óta eltelt időszak történéseit vázolta, értékelte. Különösen veszélyesnek ítélték a pártól tagság esetleges bevezetését, amely csökkentené a szövetség anyagi függőségét az államkincstártól, ami akkor még még 99%-os volt. Ellenkező esetben a Magyar Írók Szövetsége „politikailag alig ellenőrizhető szervezetté válna.” November 4-én a PB - meghallgatva Radics Katalin TKKO osztályvezető tájékoztatását a közgyűlés előkészítéséről - megállapította: „az eddigi előkészítő munka nem teremtette meg a közgyűlés eredményes lefolytatásához szükséges feltételeket.” A TKKO készítsen - az elhangzottakat figyelembe véve - új javaslatokat, amelyeket november 18-án fognak megvitatni. A TKKO két nappal később, a MISZ jelölőbizottságának első üléséről szóló tájékoztatójában, amelyet a PB-nek készített, úgy vélte: „A szóba került jelöltek közül (Cseres Tibor, Fekete Gyula és Sánta Ferenc elnök és Koczkás Sándor, valamint Ördögh Szilveszter főtítkárr) Cseres Tibor, Sánta Ferenc (Koczkás Sándor és Ördögh Szilveszter) megválasztása politikailag támogatható.” A PB november 18-ai ülése úgy határozott, hogy a közgyűlést nem halasztják el. Az előkészítést Pál Lénárd KB titkár vezetésével egy munkacsoport végzi.

A közgyűlésen részt vett Berecz János és Pál Lénárd is. Minderről tájékoztatták a megyei pártbizottságok ideológiai titkárait, valamint a sajtó képviselőinek „azt a körét, amelynek a problémákat és a feladatokat ismernie kell.” Hangsúlyozták, hogy a pártközpont és az MM lépéseit össze kell hangolni. Vázták az állami és a pártvezetés közgyűlést előkészítő lépéseit, majd felvetették, jó lenne tudni, hogyan készülnek a szövetségben belüli „irányzatok”, a kommunista írók, az „ellenzék” és a centrumban álló „jobb megoldásokat” keresők, illetve játszottak-e szerepet mindebben a MISZ-en, esetleg országhatáron kívüli erők is? Mi csak a végeredményt ismerjük, és sejtéseink támadtak a szövetségi jegyzőkönyvek, valamint a Cseres Tibornak írt levelek áttekintése alapján. A választás és az azt követő három éves csatározás időszakában a figyelem középpontjába kerülő szereplők motivációját megbízható források hiányában érinteni sem kívánjuk.

A MISZ közgyűlése 1986. november 29-én ült össze, és két napig tanácskozott. Jovánovics Miklós, a leköszönő főtítkárr megállapította: „Egy bizonyos: változunk és változtatnunk kell, ha meg akarunk felelni az új idők követelményeinek.” Hubay Miklós azt hangsúlyozta: „Hogyan sülyedne a magyar irodalom becsülete, amikor a kívülálló vagy a felülálló ebből csak annyit lát (ti. a belső feszültségekből - G. F.), hogy mindkét fél arra törekszik, hogy meggyőzően bizonyítsa: a velük szemben állók produkciója szóra sem érdemes.” Eörsi István az 1956 óta eltelt időszakot úgy értékelte, hogy az „írók többsége, hatalom védte bensőségbe vonult, és ebből [...] valójában igen kitűnő és fontos művek tömegét hozta létre.” Fekete Gyula szerint: „Az irodalmi életben a sokszínűség talán a legnagyobb érték.” A felszólaló írók - ezt jelzik az idézett helyek - a tárgyilagosság, a megértés hangján szóltak.

Köpeczi Béla művelődési miniszter - mintegy figyelmeztetésként - viszont sietett a megjelentek tudomására hozni a politikai vezetés követelését. Kijelentette: „Aki tehát a gazdasági-társadalmi rendszer ellen lép fel, az kívül helyezi magát a szövetségi politika keretein.” A miniszter felszólalása olaj volt a tűzre, a további felszólalók hevesen támadták a kormány és a párt politikáját. Cseres visszatekintő emlékezése szerint fellépésük tartalma így összegezhető: „1986-ban a magyar írók egy csoportja, s a szövetség novemberi közgyűlésén az írók többsége kétségbe vonta a legfelső politikai vezetés legalitását és lényegében azt a korszakot, amely 1956. november 4-ével [popup title="kezdődött." format="Default click" activate="click" close text="A november 21-i választmányi ülésen még/már arról folyt a szó, hogy mi legyen az idős választmányi tagokkal. A végül is meddőnek bizonyult vitában Boldizsár Iván vetette közbe: „És hogyha körülnézünk, azt hiszem, én

vagyok az egyetlen a bibóni [sic] korban, aki 70 felett van. Cseres: Te már vagy? (B. I.: Vagyok!) Akkor már ketten vagyunk." A kérdés 1989-ben került ismét napirendre. (MISZ It. 100. és 91. doboz – Itt található a közgyűlés gyorsírói jegyzőkönyve is, amit az új vezetés kinyomtatott és a tagokhoz eljuttatott.)"]

A szavazás, a voksok összeszámolása kisebb, de később feszültségek alapját képező hibák, a végeredményt nem érintő technikai megoldások ellenére megtörtént. A legtöbb szavazatot Cseres Tibor (347), Mészöly Miklós (340) és Csoóri Sándor (330) kapták. A 612 írószövetségi tagból megjelent 444 fő vegyes érzelmeikkel, bizakodva és aggódva hagyta el a közgyűlés színhelyét. A kialakult hangulatra építő „konfrontáció pártiak” azt remélték, hogy az új vezetés a politika „pofájába vág”, azaz teljes erővel és minden eszközzel támadásba lendül.

A választásnyom első ülése 1986. december 16-án tartotta, és a szövetség elnökének Cseres Tibort választotta. Tatay Sándor korelnökként a következő szavakkal adta át Cseresnek az elnökséget: „Forduljunk a nép felé! Nem érdemes az írónak, a jó írónak művön kívüli dolgokkal töltenie az idejét. [...] Foglalkozzon politikával is, de műben. [...] Az Írószövetségnek az a feladata, hogy folytassa a műhelymunkát, védje a szakmai érdekeket.” A közgyűlés határozata szerint: „A megújulással tartozunk azoknak, akikért létezik az irodalom: az olvasó magyar népnek.” Alkotó szándékban, jó tanácsban, magán- és hivatalos jókívánságokban nem volt hiány. Bírálathoz nem. Szerdahelyi István a Kritikában fejtette ki nézeteit: „Kiderült, hogy jelenlegi állapotában az Írószövetség nem hajlamos arra, hogy az irodalom időszerű problémáival komolyan foglalkozzék, s nem tud fórumot biztosítani a kulturális vagy akár politikai problémákról folytatandó nézetcsereknél sem.” Volt író, aki szerint: „egy társadalmilag és irodalmilag egyaránt kártékony kisebbség jutott hangadó szerephez.” Más, nemes egyszerűséggel „fasiszta klikknek” minősítette az új vezetést.

A hatalmat képviselők a közgyűlésen még szavakban sem vágtak vissza a támadások hallatán. Feltételezés szerint menet közben kapott legfelső instrukció alapján kerültek a kenyértörést. Úgy gondolták, minden eszköz a rendelkezésükre áll, amivel a helyzetet képesek kedvezően megoldani. Első lépésként szinte teljes hírzárlatot rendeltek el, hamis, könnyen félremagyarázható információkat hintettek el, főként a teljes rendszerváltást követelő közgyűlési felszólalások miatt. A nyíltan fellépő ellenzéki írók és a nyomukban felbátorodottak úgy gondolták, elérkezett az ideje egy frontális támadásnak, a hatalom állapota, bomlása és tehetetlensége különösebb veszély nélkül sikert hozhat, magával ragadva a társadalom elégedetlen csoportjait. Az Írószövetség vezetése, Cseres Tibor elnök, az elnökség zöme és a választmányok egy része másként ítélte meg a helyzetet, szívós, ellenlépésekben gazdag magatartásra számított és készült fel. Hosszú távú stratégia jegyében igyekezett alakítani viszonyát a védekezésre kényszerülő hatalommal, mindenképp az Írószövetség létének és egységének, erkölcsi egységén alapuló akcióegységének megóvása érdekében, hogy a folyamatban lévő változásokat múltjához méltó módon tudja segíteni sajátos eszközeivel. Mindezt a szövetség keretein belül folyamatosan tevékenykedő „radikálisokkal” együtt, azokkal állandó vitában kellett érvényre juttatni.

Mivel a vezetésből több párttagot, megbízható káder „kiszavaztak”, az ellenzéki „keménymag” képviselői pedig bekerültek a Szövetség vezető testületeibe, a felső vezetés azonnali válaszlépés mellett döntött. A PB 1986. december 29-i ülésén, Pál Lénárd szóbeli tájékoztatása nyomán a testület úgy határozott, hogy: „Egyetért azzal, hogy Köpeczi Béla elvtárs beszéljen Cseres Tiborral, az Írószövetség elnökével és közölje vele, hogy az elnökség összetételével kapcsolatos közlésükre hivatalos választ most nem ad. A létrehozott testülettel, személyi összetétele miatt a minisztérium hivatalos kapcsolatot tartani nem tud: ez a testület nemzetközi téren nem képviselheti a magyar irodalmat. Helyesli, hogy a fentieket közöljék az elnökségben lévő párttagokkal is. Úgy határoz, hogy az Írószövetségben kialakult helyzetről készüljön rövid tájékoztató a szocialista országok testvérpártjai részére. A tájékoztatóban kérjük segítségüket ahhoz, hogy az írószövetségek irodalmi ügyekben ne a Magyar Írók Szövetségével, hanem a Magyar Népköztársaság Művelődési Minisztériumával tartsanak kapcsolatot.” Az akció megindult: az Írószövetség, közléseit változtatás nélkül publikáló napilap hiányában, nem tudott a hazai nyilvánossághoz fordulni, és jog, utazási engedélyek, fedezet híján egyik legfontosabb működési területén sem ügyködhetett. Egyszerűsége nem csak megbénítására, hanem főlölegessé tételére is sort akartak keríteni. Azt tervezték, hogy az Írószövetség párttag, és a hatalomhoz valamilyen oknál fogva ragaszkodó írónak kilépése útján új, a hatalommal együttműködő Írószövetséget alakítsanak.

Úgy tűnik, hogy mintegy 300 fő körüli csatlakozóra számítottak, az Írószövetség tagságának kb. a felére. Huszonkilenc tag ki is lépett, levélben indokolva elhatározását. Utolsóan a miniszter, Cseres Tibor szolid figyelmeztetése után. Ez a „hullám” 1987. január 19-én megtört, még a párttagok sem engedelmeskedtek. Újabb kilépő nem akadt, visszalépő azonban igen. Az ellen-írószövetség megalakítása így kudarcba fulladt.

1988 februárjában egy - a művészeti felügyeleti terület 1987. évi tevékenységének néhány fontosabb eleméről készült - feljegyzés így vonta meg a végzett munka mérföldjét: „Idejétmúlt struktúrában, a hagyományos, állami mecenatúrát alapjaiban megrendítő gazdasági gondok között együttműködési, partneri viszonyt, nagykorúságot ígértünk, s ezért a valóságos viszonyokat kifejező munkamegosztást vártunk, - széteső, csoportokra, egyénekre bomló, az anyagi érdekek mentén haladó, az értékek kiválasztását következetesen elhárító és »séremlit politikát« alkalmazó művészeti közéletet kaptunk.” Ez az értékelés különösen az írók és a zeneművészek tömörülésére volt érvényes. De kaphattak volna-e mást? Nem. A mesterségesen létrehozott szervezetek széthullása természetes, elkerülhetetlen folyamat volt, a demokrácia kibontakozásának eredménye.

Források

Feljegyzés Vajda György miniszterhelyettes részére az Írószövetség helyzetéről

Irodalmi és művészettájékoztatási főosztály

Az 1986. február 27-én Varga Csabával folytatott beszélgetésünk néhány fontos mozzanata:

- a beszélgetés bevezetőjeként érdeklődtem Varga et. első tapasztalatai és tervei felől. Válaszképpen kifejtette, hogy milyen „külső” feltételek szükségesek ahhoz, hogy az Írószövetség betölthesse hivatását:
- a kulturális politika - minél nagyobb nyilvánosság előtt pl.: Stúdió '86 - jelentse be, hogy az Írószövetség jól dolgozik és maradéktalan bizalmat élvez;
- ugyanezen fórumon mondjuk el, hogy a művészeti szövetségek szabad kezet kapnak alapszabályuk kidolgozásához;
- az Írószövetség tagjai közül az egyetlen ember Fekete Gyula, aki a tagság többségének bizalmát élvezi, és képes „felfele is, lefele is” konszenzust teremteni. Ezért őt kell elnöknek jelölnünk, és ezt a neki szóló személyes bizalmat már most egyértelműen ki kell nyilvánítani;
- Fekete Gyula mellé olyan párttag főtitkár kell, aki nem ellenséget, hanem partnert lát benne;
- revidálni kell azt a lehetetlen helyzetet, hogy ma az írónak nincs képviselője sem a KB-ban, sem az országgyűlésben, sem a SZOT-ban;
- egy kedvezőbb társadalmi-politikai megítélést kell biztosítani az írónak és szervezőtüknek, különösen vidéken;
- végül kedvezőbb anyagi működési feltételeket kell biztosítani a szövetség számára, meg kell oldani székház-gondjukat.
- Növelni szükséges a szövetség mozgásterét is: minden szövetségi tag számára társadalmi-közéleti feladatot kell biztosítani, tehát pl.: a szövetségnek képviselőket kell delegálni minden könyvkiadóhoz, ill. minden olyan állami és társadalmi szerv, szervezet vezetőségébe, amely bármilyen módon összefüggésbe hozható az irodalommal, a könyv- és folyóirat kiadással, a szellemi munka érdekvédelmével;
- az írók tájékoztatása érdekében még ez évben két vagy három alkalommal meg kell jelentetni az Évszak c. bulletint a minisztérium költségén.

Megkérdeztem, hogy mit tesz az Írószövetség és személy szerint ő, hogy a külső feltételek változás esetén - még ha azok nem is lesznek ilyen radikálisak - a remélt belső szervezeti életet megteremtse?

Szerinte egyelőre olyan mértékű bizalmatlanság alakult ki, hogy a kezdeti lépést a kultúrpolitikának kell megtennie, hiszen túl az eddigi feszültségeken ma általános várakozás van egy belpolitikai személyi- és koncepcionális változást illetően.

A kultúrpolitika akkor jár el helyesen, ha a kívánságait, igényeit mindig közvetlenül Fekete Gyulával beszél meg. Igényli az Írószövetséget, hogy a könyvkiadás és terjesztés reformjának folyamatában közvetlen szerepet kaphasson; a tervezetet feltétlenül vigyük vitára, a választmány elé.

Saját szerepéről úgy nyilatkozott, hogy már eddig is jelentős sikereket ért el, pl.: azzal, hogy a JAK vezetőségét egy asztalhoz tudta ültetni a művészeti alap írói pártszervezetének vezetőségével, a Könyvtérképesítő Vállalat igazgatójával megegyezett az Évszak c. tájékoztató mérsékelt árú előállításában, a Művelt Nép igazgatójával egy írókat bemutató videokazetta sorozat előállításáról és forgalmazásáról.

Budapest, 1986. február 27.

/Rátki András/

MOL XIX-J-9-u-39-1986.

Feljegyzés az Írószövetség közgyűlés előtti tennivalóiról

Tennivalók
az Írószövetség közgyűlése előtt

A november 29-30-án megtartandó írószövetségi közgyűlésre a felkészülés már számos korábbi lépéssel lényegében megkezdődött. Az írók körében is folyik már a készülődés.

Annak érdekében, hogy az 1981. évinél semmivel sem könnyebb gazdasági-politikai helyzetben az előző közgyűlés buktatóitól legalább részben megóvjuk az íróársadalmat, illetve magunkat, amennyire lehet, igyekezzünk újraértékelni és megerősíteni az előző években meglazult összhangot, több fórumon, több „menetben” módszeres előkészítő, nézet-egyeztető, tájékoztató munkát kell folytatnunk. Közben kell tartani a technikai-szervezési feladatokat is.

A kommunista írók körében tavasszal az általános kül- és belpolitikai helyzetről, nyár végén az ideológiai frontokról kellene kommunista aktívát tartani. Ősszel ugyancsak kommunista aktíván kellene megvitatni a beszámoló vázlatát, az irodalmi, közéleti helyzetet.

A teljes párttagság részére a közgyűlés előtt két-három héttel kellene tájékoztatást adni az irodalom helyzetéről, a közgyűlés előkészületeiről, remélt vitáiról. Rendkívül fontos lenne az, hogy a közgyűlésen ne a „hatalom”, hanem maguk a szövetségi tagok vitázzanak.

A szövetség vezető testületeit ugyancsak aktivizálni, informálni kell az előkészítés időszakában, egyrészt azért, hogy esetleges aggályait eloszlassuk, a közgyűlést tájékoztatásán alapuló szöcsépléstől mentesítsük, másrészt, hogy tágabb körű helyzetértékeléssel igyekezzünk elérni: reális önértékeléssel lássák, hol a helye az irodalomnak, magának a szövetségnek mai bonyolult társadalmi-szellemi viszonyaink között.

Ezért javasoljuk, hogy a választmány részére Pál Lénárd elvtárs tartson előadást a párt politikai feladatairól április táján, szeptemberben Köpeczi Béla elvtárs tartson előadást kulturális politikánk aktuális feladatairól. A közgyűlést megelőzően pedig talán Vajda György és Lendvai Ildikó elvtársak találkozhatnának még egyszer a választmány tagjaival, elsősorban a közgyűlés praktikus lebonyolítását tisztázandó.

A Titkárságtól a technikai előkészítésén kívül elsősorban azt várjuk, hogy jó ütemezéssel biztosítsa az alapszabály előzetes vitáját a szövetség tagjai körében, időben készíttesse el az elnökkel és vitassa meg a közgyűlési beszámoló szempontjait, valamint kísérje figyelemmel az alapszabály-előkészítő, - a jelölő - és a programbizottság munkáját.

A szakosztályok készítsenek írásos beszámolókat, adjanak segítséget a művészeti ág helyzetének elemzéséhez.

A kommunistákkal és a vezető testületekkel tervezett megbeszélések mellett kerítsünk sort arra, hogy a szövetség prominens tagjaival, meg néhány főszerkesztővel és kiadói vezetővel külön is folytasson tájékoztató-tájékoztató, nézet-egyeztető megbeszélést a párt-apparátus, illetve a minisztérium néhány vezetője. E beszélgetésekre főosztályunk április végéig készíti javaslatot.

Javasoljuk, hogy az előkészítő munka során szeptember elején a miniszteri értekezlet tűzze napirendre, vitassa meg felkészültségünket, feladatainkat és szeptember végén egyeztessen a Politikai Bizottság is.

Főosztályunk az előkészítés időszakában, megfelelő ütemezéssel több elemző, értékelő anyagot készít. Elkészült a PB-előterjesztés vázlata, aminek része lesz az ELTE XX. századi irodalomtörténeti tanszékétől kért elemzés irodalmunk mai helyzetéről. Felmérjük a '81-es közgyűlés, illetve a '84-es taggyűlés határozatainak, javaslatainak végrehajtását. Készítünk egy elemzést az írószövetségi tagságot foglalkoztató szakmai, politikai-közéleti problémákról. Készül egy „szerződés-tervezet”, mellyel a szövetség és a minisztérium közgyűlés utáni partneri viszonyát igyekszünk körvonalazni. Elkészült egy elemzés a József Attila Kör helyzetéről, amit a közgyűlés előkészítésének további fázisaiban valószínűleg tovább kell finomítani.

Fontos lépése az előkészületeknek, hogy a minisztériumi társ-osztályokkal /KF, [Kiadói Főigazgatóság], filmfőigazgatóság, színházi osztály/ egyeztessük az írókat is érintő függő ügyeket. Megbeszélések szükségesek a Művészeti Alap, az SZJH [Szerzői Jogvédő Hivatal] illetékeseivel is, beszámolót kell kérnünk tőlük öt éves munkájukról.

A technikai előkészítés külön forgatókönyv szerint folyik. A meghívottak számát a '81-es közgyűléshez képest lényegesen csökkenteni kívánjuk.

Készül egy sajtóterv, amit az említett PB-előterjesztés mellékletének szánunk.

Budapest, 1986. március 24.

Tokai András sk.

MOL XIX-J-9-u-39-1986.

Köpeczi Béla művelődési miniszter feljegyzése az írókkal folytatott beszélgetésekről

F e j e s E n d r e:

Az a véleménye, hogy meg kell szüntetni az Írószövetséget. Ő már újjáalakításával sem értett egyet. Csodálkozik azon, hogy eddig is megtűrtük tevékenységét. Az irodalom az íróasztaloknál dől el és nem a szövetségben. Az írók érdekeinek védelmét el tudják látni a különböző más szervezetek, az Irodalmi Alap vagy a Szerzői Jogvédő Hivatal. Ilyen célból sincs tehát szükség a szövetségre.

S z é c s i M a r g i t:

Várható, hogy indulatos közgyűlés lesz, mert az írók elégedetlenek, különösen a Tisztatáj betöltése miatt. A Tisztatáj olyan folyóirat volt, amelyik tisztességesen dolgozott, ő maga is szívesen működött együtt a szerkesztőséggel. Nem minden folyóirattal hasonló a kapcsolata. Az írók egy csoportja a Tisztatáj tartotta saját orgánumának. Nagy Gáspár verse - véleménye szerint - szép vers, nem tudja, hogy miért keltett ilyen nagy felháborodást. Ő szolidáris mindazokkal az írókkal, akik valamilyen sérelmet szenvedtek el, s ezt a magatartást az íróktól nem is lehet rossznéven venni. Szerinte az Írószövetségre szükség van, s úgy véli, lehetne az egyetértésre és az együttműködésre törekedni az állami szervekkel. Arra nem volt hajlandó kitérni, hogy miért írta alá az 1956-tal kapcsolatos manifesztumot.

S z a b ó M a g d a:

Elítélte, hogy az Írószövetségben hosszú ideje csak politikai kérdésekkel foglalkoznak, de reménytelennek tartotta, hogy az elégedetlenkedőket meg lehetne győzni és valamilyen reális álláspontra kötelezni. Szerinte lehetetlen az Írószövetség megszüntetése. Törekedni kellene arra, hogy megfelelő vezetés alakuljon ki. Úgy véli, hogy Cseres Tibor vagy Száraz György alkalmas lenne arra, hogy az Írószövetséget igazi feladataihoz vezesse vissza és szembeszálljon a túlzókkal. A volt „Új holdasok” készek segítséget nyújtani ahhoz az irodalompolitikához, amelyet folytatunk, de ez ma már csak morális segítség lehet, mert megöregedtek és nem tudják vállalni az aktív fellépést és munkát az Írószövetségben.

K e r e s z t u r y D e z s ő:

Az a véleménye, hogy bagatellizálni kell a vitákat és magát az Írószövetséget is. Felosztatni nem szabad, mert azt politikailag kihasználnák ellenünk. Engedni kellene, hogy különböző társaságok alakuljanak, és ezekben lépjenek fel a politikai ellenzék képviselői. A vezetés támaszkodjék a kiemelkedő alkotókra, s hogy ezt megtehesse, hozzuk létre a Művészeti Akadémiát, ami segítene a művészetek közötti kapcsolatok fejlesztésében is, de főleg az érték kiválasztásában, és jó tanácsadó testület lehetne.

Ami magát a közgyűlést illeti, azt javasolja, hogy a párt és az állam képviselőiben alacsonyabb szintű legyen a képviselő, a képviselőnek ne feltétlenül szólaljanak fel. A közgyűlés elnökeit - és mindenekelőtt Hubay Miklóst - kellene meggyőzni arról, hogy ha politikailag tűrhetetlen megnyilatkozások volnának, vonják meg a szót és utasítsák vissza az elfogadhatatlan kitételeket. Nyomatékosan kérte, hogy ne méretezzük túl sem a közgyűlést, sem pedig az Írószövetség jelentőségét. A széles közvéleményt nem érdekli, hogy mi történik az irodalmi berkekben. Ne tekintsük partnernek - ahogy mondta - „azt a csúrhét”, amely az írószövetségi közgyűlésen hangad. Ha vitatkoznánk vele, felértékelnénk és a nyugati hírközlő szerveknek és kommentátoroknak is módot adnánk arra, hogy velünk vitatkozzanak, és hogy kimutassák, mennyire korlátozott a szabadság Magyarországon.

L a k a t o s M e n y h é r t:

Elmondta, hogy nem ismeri közelebbről az Írószövetség tevékenységét, de amit tapasztalt, abból azt a következtetést vonja le, hogy egy klikk kezében van a vezetés, amely csak a saját érdekeit szolgálja. Ő az Írószövetségtől soha semmiféle segítséget nem kapott, nem is tudja, hogy mire jó. Először tagfelvételt visszautasították, aztán évek múlva Dobozy Imre bejelentette, hogy mégis felveszik a tagok sorába. Ő a szövetségben semmiféle tevékenységet nem fejtett ki. Ismerve az írók körében kialakult hangulatot, feltételezi, hogy a közgyűlésen éles megnyilvánulások lesznek felelőtlen emberek köréből. A maga részéről ettől a felelőtleneségtől elhatárolja magát.

S o m l y ó G y ö r g y:

Az Írószövetséget sokra nem becsüli, de az a véleménye, hogy léte a szocialista rendszer egyik jellegzetessége, ezért nem tudja elképzelni, hogy meg lehetne szüntetni. A megszüntetése viharokat váltana ki itthon és külföldön is. Nyugaton úgy értelmeznék, mint a magyar politika megmerevedését. Különben ő a Tiszatáj vagy a Csurka ügyében hozott intézkedésekkel sem ért egyet. Az igazi gondok szerinte elvi természetűek, az '56-os ellenforradalom hivatalos megítélése és az Erdély kérdésében tanúsított álláspont a vezetés részéről, hogy ti. nem teszi szövé nyilvánosan a romániai magyarság elnyomását. Ezek az igazi okai az írók körében jelentkező ellenzéki érzületnek. - A közgyűlést ilyen körülmények között a politikával való szembenállás fogja jellemezni. Ő ezt a magatartást helyteleníti, de a maga részéről az ilyen fajta megnyilvánulásokkal szembefordulni - az említett elvi okok miatt - nem tud. A végső következtetése az, hogy az Írószövetséget fenn kell tartani és meg kell találni valami közös platformot, hogy a politika is tegyen engedményeket.

Budapest, 1986. november 13.

Köpeczi Béla

MOL XIX-J-9-b-Min. 2870-1986. 166. d.

Összefoglaló jelentés a Magyar Írók Szövetségének Választmányi Üléséről

1986. december 18.

A Választmány megválasztotta az Elnökséget és a tisztségviselőket.

A jelölő bizottság elnöke:	Fekete Gyula
tagok:	Nemes Nagy Ágnes Lakatos István Mezei András Zalán Tibor Görömbei András Mészöly Miklós

által összeállított javaslatból.

Elnök:	Cseres Tibor
Elnökhelyettesek:	Fekete Gyula és Jókai Anna
Főtájtár:	Veres Miklós
Tájtárak:	Kalász Márton, Kovács István
Vidéki tájtár:	Annus József
Ügyvezető tájtár:	Garamvölgyi Károlyné

Az elnökség további tagjai:	Bárány Tamás Bertha Bulcsu Csoóri Sándor Csurka István Fodor András Galgóczi Erzsébet Hernádi Gyula Ilia Mihály Mészöly Miklós Sánta Ferenc Simonffy András

Elnökségi tagságra jelöltek voltak még:	Bodnár György Czine Mihály Hubay Miklós Jovánovics Miklós Mezei András Mocsár Gábor Szakonyi Károly Varga Domokos Vézi Endre Zalán Tibor

A szavazás megkezdése előtt Jovánovics, Bodnár, Hubay bejelentették, hogy nem kívánnak az elnökség tagjai lenni, ne is jelöljék őket.

A választmányi ülésen 62 szavazati joggal bíró tag vett részt, és hatvan érvényes szavazatot számlált össze a szavazatszedő bizottság, melynek tagjai voltak:

Lázár Ervin
Csiki László
Serfőző Simon
Szécsi Margit
Nagy Gáspár

A választmányi ülés megnyitása után Fekete Gyula felolvasta Juhász Ferenc, Gyurkó László, Nemeskürty István és Szabó Magda leveleit, melyekben bejelentik, hogy kilépnak az Írószövetségből.

Csoóri kért szót s kifejtette, hogy sajnálja Juhász kilépését és a többiekét is, de sértő módon léptek ki, mert nem indokolták. Így nekik kell végiggondolni a történeteket. Nem örül ennek, mert a közgyűlésen mindnyájan veszítettek, nem győzött senki, feszes helyzetbe kerültek. Tudatosítani kell, hogy miért léptek ki.

Ha a Tiszatáj esetében más lett volna az eljárás, akkor a közgyűlés is más lett volna. A politika lépéseire a titkosan megválasztott választmány volt a válasz. Ilyen körülmények között kell nekikezdeni a munkának.

Fekete Gyula beszámolt a jelölő bizottság nehéz munkájáról, mert senki sem akar semmit vállalni. Hosszan kifejtette, hogy nekik nem a politika szabályai szerint előírt szavazási módszereket kell követni, mert azzal csak csapdába esnek és színek hiányoznak ezért a jelölőlistáról, mert sokan nem vállalták, vagy ha vállalták, akkor visszaléptek.

Olyanok kellene, akik készek vállalni a szolgálatot az irodalom ügyéért. A Választmány most szavazza meg, hogy indoklás nélkül lemondhasson az, aki elfáradt. Megszavazták.

Vidéki tájtárnak ajánlotta - a szavazólapon ez nyitott volt - először Serfőző Simont, Bertók Lászlót, Annus Józsefet, vagy Varga Csabát a korábbi megoldással. Az első három nem vállalta, továbbá nem vállalta Baka István és Ószabó sem. Majd Annus elvállta.

Alapszabály kiegészítés és elfogadás simán lezajlott apróbb, közgyűlés által javasolt változtatásokkal. Nagyobb vita csak azon volt, hogy a bevezetőbe bekerüljön-e a magyar sorskérdések ügye, vagy ne.

Sánta ragaszkodott, hogy igen, Mocsári azzal érvelt, hogy milyen író az, akinek ezt le kell írni, ez természetes dolog.

Az Egyebek témában: Sánta felolvastott a Magyar Ifjúságból egy írást, mely egy verseskötetről szól /a Magvető adta ki/ és négy sort idézett, mely szerinte a magyarság megsértése. Kérte, hogy a Választmány kötelezze Jovánovicsot, vizsgálja ezt ki és a testület tiltakozzon a magyarság megsértése miatt. Utalt arra, hogy

ő a közgyűlésen már megmondta, hogy magyar érdekektől idegenek irányítják a kultúrpolitikát.

Részben Jovánovics határozott elutasítása, részben Csoóri szavai hatására a Választmány leszavazta azzal a közhangulattal, hogy ne csinálják azt, amit a politika csinált a Tiszatáj esetében.

A választási eredmény után Tatay Sándor rövid, értelmetlen beszédet tartott, célja talán az lehetett, hogy a hatalom és az írók békülését szolgálja.

Cseres Tibor elnök bevezetőjében elmondta, hogy azért vállalta, mert hisz abban, hogy a magyar irodalom jó, a politika és az írók pedig összebékíthetők. Ezt tekintő fő feladatának.

Nem a magyar irodalom van csődben, hanem a politika és az irodalom kapcsolata, ezen kell segíteni.

Budapest, 1986. december 19.

Bacsoni Gábor
s.k.

MOL XIX-J-9-b-3214-1986. 159. d.

Írók levelei a Magyar Írók Szövetségéhez

1987 Moldova György I?!

Bejelentem, hogy nem kívánok a Magyar Írók Szövetségéhez tartozni, tagságomat a mai nappal megszűntnek tekintem.

Tisztelettel: Moldova György

1987. január 5.

Címzés nélküli kézirat.

Wéber Antal a MISZ Elnökségének

Tisztelt Elnökség!

A legutóbbi közgyűlésen kialakult helyzet mérlegelése arra késztet, hogy tagságomról, amely eddig is inkább formálisnak volt tekinthető, lemondjak. Kérem ennek szíves tudomásul vételét.

Üdvözlettel: Wéber Antal

Budapest, 1987. január 5.

Gépirat.

Asperján György Cseres Tibornak

Kedves Tibor Bátyám!

Tisztelettel bejelentem, hogy a mai nappal kilépek a Magyar Írók Szövetségéből. Bejelentésemet azért teszem személy szerint Neked, s nem az Elnökségnek, mert az Elnökség összetételét nem ismerem, a Te írói, művészi munkásságodat, emberi magatartásodat viszont igen, s így garanciát látok arra, hogy kilépésemet csak és kifejezetten elvi fenntartásaimnak tulajdonítd.

Te ott voltál a közgyűlést megelőző prózai szakosztályi ülésen, ahol részletesen elmondtam, milyen Írószövetséget tartanék olyannak, amely képes lenne igazi feladatát ellátni, tehát az irodalom szolgálatát, az írók érdekvédelmét. Meggyőződésem, hogy a közgyűlésen ebbe az irányba egyetlen lépés sem történt: ennek mélyebb okát az új összetételű választmányban éppúgy látni vélem, mint a művészetpolitikai irányítás bizonytalanságaiban. Mint a szövetség egyszerű tagja, sem az egyiket, sem a másikat befolyásolni nem tudom. Akkor pedig minek legyek tagja valaminek, amihez már az eltelt öt esztendőben sem volt lényegi közöm?!

Természetesen tagdíj-hátralékomat a megküldött csekken azonnal rendezem.

Tisztelettel és baráti érzéssel üdvözöl: Asperján György

Budapest, 1987. január 6.

Gépirat.

Hegy Béla a MISZ Választmányának

Akár a legutóbbi Írószövetségi közgyűlés szavazásának eredményét, akár az ezt követő időszak történéseit mérlegelem, veszélyeztetve látom az általam mindig fontosnak és ma az egyetlen járható útnak tartott párbeszéd folytatását, a kölcsönös eszmecsere sikerre vitelét. Úgy ítélem meg, hogy a kialakult/kialakított írószövetségi légkör és situáció a továbbiakban nem alkalmas arra, hogy érdemleges dialógushoz vezessen nézetek, vélemények és képviselvek között. Ezért kérem - az 599 igazolvány számú - Írószövetségi tagságom megszűntetését.

Hegy Béla

Budapest [?], 1987. január 7.

Gépirat.

Tolnai Gábor Cseres Tibornak

Alulírott bejelentem, hogy az Írószövetség tagjai sorából kilépek. Elhatározásom - úgy vélem - nem szorul részletesebb indoklásra. Az utóbbi időben történtek lehetetlenné teszik, hogy egyszerű tagként is jelen maradjak a szövetségben.

Elnök úr személye iránti régi tisztelettel: Tolnai Gábor

Budapest, 1987. január 8.

Gépirat.

Almási Miklós a MISZ Titkárságának

Tisztelt Titkárság!

Bejelentem, hogy a mai napon kilépek a Magyar Írók Szövetségének tagjai sorából.

Almási Miklós

Budapest, 1987. január 14.

Gépirat.

Andrássy Lajos Cseres Tibornak

Kedves Tibor,

régi ismeretségünk nehezé keseríti a kérést, hogy döntésemről, miszerint a Magyar Írók Szövetsége tagjainak sorából a mai nappal kilépek s ezt itt írásban bejelentem, a Szövetség jelen Választmányát tájékoztatni szíveskedj. - Kilépésem gondolata már novemberi közgyűlése után, ottani esetleges szereplésemet átérzve megérlelődött bennem. A végleges döntéssel vártam, amíg remélhettem szövetségünk helyzetének normalizálását és végiggondoltam lehetőségeimet: mivel segíthetnék én magam is ebben. Jelenlegi helyzetem semmilyen módját nem kínálja ennek, a Tiszatáj (igen korán nyugdíjazott) volt főszerkesztőjeként, Szegeden, távol a vitáktól, az alapvető tájékoztatást is nélkülözve (az itteni írócsoport több mint két éve nem ült össze) a véleményem kifejtésére is lehetetlen, elhallgatása viszont az egyetértésemet jelentené. Ezt nem vállalhatom. Írói és emberi pályámat ismerők ezt nem is várhatják tőlem. 1961-től - a szövetségi tagságom kezdetétől - beosztásomtól és helyzetemtől függően szerveztem az irodalmi életet, egy időben megbízott csoporttitkárként is Dér Endrét segítve, s a Tiszatáj élén a fiatalabbak útba indításában, a szomszédos országok irodalmának megismertetésében is. Hitem szerint - és vitázva is. Ha nincs erre lehetőségem, így nem használhatok, de ártani nem kívánok a közös ügyünknek, hallgatólagosnak tűnő egyetértéssel. Márpedig e mostani Választmány céljaival nem egyezem. Ha ismét használhatok, magam jelentkezek...

Üdvözlettel: Andrássy Lajos költő

Szeged, 1987. január 15.

Gépirat.

Jovánovics Miklós Cseres Tibornak

Kedves Tibor!

Ezennel bejelentem, hogy választmányi tagságomról lemondok és kilépek az Írószövetségből. Elhatározásommal szeretném elősegíteni a válságossá vált, szakadással fenyegető irodalmi élet mielőbbi elrendeződését. Ez a lépésem logikus következménye annak a levélnek, melyet 1985 januárjában írtam a művelődési miniszternek, s melyben bejelentettem lemondásomat a főtítkári tisztségről, mivel az Írószövetségen belüli helyzet és az Írószövetséget körülvevő situáció lehetetlenné teszi a normális munkát.

Kilépésem tehát nem személyek miatt történik, hanem azért, mert itt a zsákutca vége, melybe beletévedt az Írószövetség. Nincs bennem megbántottság, ellenkezőleg: hálás vagyok az Írószövetség vezető testületeinek és tagságának, hogy hosszú időn át mind a mai napig bizalmat szavazott nekem. A szervezeti kereteken kívül maradván minden érdemes ügyben szívesen állok rendelkezésetekre a továbbiakban is, annál is inkább, mivel az elnök, a főtítkárs és több más vezető tisztségviselő személye és munkássága garancia arra, hogy a szétváló utak ismét egymásba torkolljanak.

Jovánovics Miklós

Budapest, 1987. január 16.

Gépirat.

Pomogáts Béla Cseres Tibornak

Kedves Tibor,

őszintén szólva megdöbbenve olvastam az Élet és Irodalomban megjelent Fekete Sándor-cikket. Azt gondolom, hogy az Írószövetség vezetőségének ebben az ügyben, már csak a magamfajta egyszerű tagok megnyugtatása végett is, állást kell foglalnia, mégpedig a nyilvánosság előtt. Annál is inkább, mert emlékezetem szerint ugyanaz a lap közölte Csurkának a Nemzetortól önmagát elhatároló nyilatkozatát alig egy esztendeje, amelyik most azzal vádolja, hogy a Nemzetörrel működik együtt.

Megnyugtató válaszodra számítva tisztelettel üdvözlő: Pomogáts Béla

Budapest, 1987. január 17.

Kézirat.

Fodor János Cseres Tibornak

Tisztelt Elnök Úr!

Szívből gratulálok megválasztásához és jó egészséget kívánok e nehéz tisztség viseléséhez. Remélem, az új választmány működése elősegíti az irodalom demokratizálódását és becses íróink-költőink hazai lapokban is közölhetnek. Helyesnek tartanám egy független irodalmi lap indítását. Mellékelem Bata Imre főszerkesztő úrhoz címzett levelem másolatát.

Tisztelettel: Fodor János

Melléklet.

Bata Imre főszerkesztő úrnak

ÉS szerkesztőség

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Fekete Sándor kilépési nyilatkozatának közlése készített írásra. Ön monográfiát írt hajdan Veres Péterről. Feltételezem, ars poeticáját magáévá tette, vagy legalábbis tiszteletben tartja: az író az igazságot írja meg és népből-nemzetben gondolkodik. Sajnos főszerkesztői munkája nem tükrözi ezt az álláspontot. A közelmúltban Ön leközölte Hajdú János kirohanását Csoóri Sándor ellen. Ugyanakkor elfelejtette a Kutyaszerítőhöz írt bevezetőt - Kapaszkodás a megmaradásért - közölni. Becsületes játék ez, eltakarni a csillagokat a partot kereső nemzet előtt? És most ismét, Fekete Sándor nyilatkozatát igen, de a közgyűlésről semmi lényegest. Még a választmány tagjait sem ismerjük. Miért volt a választás fondorlatos?

Fekete Sándor elítéli, hogy egyes magyar írók „rossz hírű” - külföldi lapokban közölnek. Emlékeznünk kell Illyés Gyula nevezetes írására: Válasz

Herdernek és Adynak . Az írás miatt a költőt heves támadások és rágalmozások érték román részről. A viszontválasz közlése, mely igen visszafogott volt, mégsem engedélyezett magyarországi lapban. Mit remélhet hát a magyarság a „gondviselő” hatalomtól?

Fekete Sándor így fejezi be nyilatkozatát: „én Reform-Magyarországban gondolkodom, nem a felelőtlen Kaland-Magyarországban. „Jól hangzik ez egy pamfletben, de becsületes magatartáshoz kevés. Gyakran emlegeti még ma is a három millió koldus Magyarországot. Sok becsületes író ragadott tollat érdekükben. Ma miért nem lehet közel három millió magyarért szót emelni, akik határainkon kívül teljes testi és lelki elnyomásban sanyilódnak? Veres Péter álláspontja helyes: népből-nemzetben gondolkodni. „Reform-Magyarország” csak frázis a magyarság jelenlegi helyzetében.

Igazság helyett mákonyt - kabarét, focit, Isaura-showt stb. - a népek, hadd aludjék és álmodja a „zsíros semmit”. Kérem Főszerkesztő urat, írásomat szíveskedjék közölni. Tisztelettel: Fodor János

Budapest, 1987. január 19.

Gépirat.

Köpeczi Béla a MISZ Elnökségének

Tisztelt Elnökség!

Bejelentem, hogy a Magyar Írók Szövetségéből kilépek. Indokom, hogy a közgyűlés nem a dialógus, hanem a konfrontáció szellemében foglalt állást olyan kérdésekben, amelyeket magam közgyűlési beszédemben felsoroltam. Nem helyeselhetem azt a kizárásos politikát sem, amelyet a választmány, illetve az Elnökség összetételénél követtek, s amely az irányzatokkal szembeni türelmetlenség szellemében jelentkezik.

Szíves üdvözléssel: Köpeczi Béla

Budapest, 1987. január 19.

Gépirat.

Bata Imre Cseres Tibornak

Kedves jó Tibor!

Fájdalom, de nem közölhetem b. neveddel ellenjegyzett elnökségi nyilatkozatot, vagy kommunikéteket, mert általános és ezért akármilyen belemagyarázható. De szívesen adnék helyet - akár kolumnányit - írásodnak, amelyben elmondanád e nyilatkozatot - explicite. Hátha egy ilyen írás valamit lendítene ezen a helyzeten, amely olyan keserves nekem, de - gondolom - Neked sem derűs utazás.

Változatlan nagyrabecsúlással és szeretettel: Bata Imre

Budapest, 1987. január 20.

Kézirat az Élet és Irodalom Szerkesztőségének céges levélpapírján.

Dér Endre Cseres Tibornak

Kedves-jó Tiborkám!

Megkaptam az Írószövetség tájékoztatóját, köszönöm, s a prózai szakosztály alakuló ülésére alighanem föl is megyek - ha nem orkánlik... A választmány névsora ellen semmi kifogásom, s noha vehemensen tüzelnek a kilépésre, én maradok - elsősorban Benned és néhány tiszta emberben bízva. (Tatay, Ilia, Hubay, Csorba Győző etc.) No meg Lénárd Pál is jó kenyerespajtása volt szegény Laci öcsémnek Moszkvában, aspiráns korában. Nem hagyom hát el zászlókat bitorul.

Hanem egy nagy keserűségem nekem is volna: objektívebbek lehettek volna a Tisztatájosok, amikor nyugdíjba mentem, a Munka Érdemrend ezüstjét kaptam meg - a reméltem tán megérdemelt arany helyett - irodalmi szervező munkámért. Szegény Tóth Dezső váltig szabadkozott az átadásakor a minisztériumban, hogy ők az aranyat szánták, különösképp, hogy az országban elsőként szerveztem újjá - 1957 februárjában - az itteni írócsoportot. Nem szólván arról, hogy fél tudóval - 1953 és 1963 között - a csoport vezetője voltam, kartácsos világban, bizony...

Tóth Dezsőtől megtudtam aztán, hogy a Tisztatájosok - Vörös, Annus - fehéritették-fakították meg az aranyat, de énnekem akkor - búsultamban - eszembe jutott szegény Rajk sorsa, aki engem vörös püspökké akart vonni mindenmód, s azt mondottam: én csak ne szóljak egy szót sem... Idén leszek 65 éves - Dezső, szegény, akkoriban ígérte, hogy korrigálja öt év múlva a szerinte is méltánytalan ügyet - így aztán iparkodtam jó pófát vágni... Kivel nem tettek efféle szemétséget?! Te testvérmód kiállottál az Alap nyugdíjpotlása mellett, és nagyon jól esett, nem is szólván arról, hogy az éhkopptól mentőtűnk meg ily módon. Nagyon várom már a 4 kötetes Csaba-monográfiát, nyomják már, melynek képzőművészeti fejezetét (111 gépelt oldal) magam fabrikáltam.

Nehéz munkához erőt, kitartást, jó vítézi resolútiót kívánok a régi szeretettel! Nőrikát, Jutkákat csókoljuk, Téged szívből öllelek: Bandi

N[ota] b[ene]: Mellékelek egy egészen új fényképet is - igaz szeretettel.

Szeged, 1987. január 29.

Kézirat.

Erdődy János Cseres Tibornak

Kedves Tibor!

Normális körülmények között nem lenne szükség arra, hogy a február 9-i és febr. 11-i, Ifjúsági-, illetve Prőzai szakosztály taggyűléséről elmaradásomat megokoljam, a mostani mozgalmas napokban azonban fontosnak tartom, hogy bejelentsem: kizárólag azért maradok távol erről a két fontos ülésről, mert baleset ért, válltöréssel még hetekig itthon kell maradnom. Ezt azért tartom szükségesnek közölni, nehogy távolmaradásom bármiféle találgatásra alapot adjon egyeseknek. Nyíltan és világosan le akarom szögezni, hogy teljes mértékben a Tájékoztatóban említett 95%-hoz tartozom. Sem a kongresszus olykor éles és kemény vitája, sem pedig a valóban demokratikus választási eredmény engem nem irritált, sőt: a vezércikkekben és szónoklatokban hangoztatott nyíltság és demokratizmus helyett inkább vagyok híve a vélemények világos ütköztetésének és a gyakorlatban megvalósuló demokráciának. Ezért kifejezetten helyeslem a Tájékoztatónak azt a mondatát, hogy a kilépetteket vendégként továbbra is szívesen látjuk.

Engedd meg, hogy arra kérjelek, távolmaradásom okát volnál szíves közölni a két taggyűlést vezető elnökkel.

Baráti üdvözléssel: János

Budapest, 1987. február 2.

Gépirat.

Spektátor a Vezetőségnek

Tisztelt Vezetőség!

Beteg vagyok. Nem lehettem ott a novemberi közgyűlésen. Semmit nem tudtam a belső ügyekről. Ha van erőm, dolgozom. Most kaptam meg a Tájékoztatót. Elovastam, kik léptek ki. Akit ismerek, minősítem: Asperján György, fafejű örmény, E. Fehér Pál részeges, kellemetlen, öntelt alak, Fekete Sándor, a jakobinus kaméleon, nyalta már Ernest Kay seggét is, Földeák Jancsi szegény, jó fiú, Gyurkó László, a hajdani disszidens, a határőrök fogták el, amikor Nyugatra akart szökni, Juhász Ferenc kissé [...] Végh Antal, nem író [...]

Akiket nem említek, vagy ismeretlenek, vagy tehetségesek. Külön szólok a cseh cipőgyáros esetleges rokonáról, az iszákos vörösorrú Bata Imréről. Ő is nyalta Ernest Kay seggét. Remélem, nem szerkeszti tovább az Élet és Irodalmat, hiszen ez az újság „lenne” a Szövetségé. De ha kilépett? Egyszer, régen velem szemben ült, röhejes volt, ahogy a borral telt poharat nézte. Egyébként: L. F. S. már nekik! P. s. Nincs szükségünk ilyen vendégekre. Kár pityizni! (Remélem, a medve kint marad...)

Üdvözléssel, azért sem lépek ki: Spektátor

Fekete Sándor Cseres Tibornak

Kedves Barátom!

Angliai utazásom miatt csak késve tudok válaszolni üzenetedre. Mondhatnám azt is, hogy nem vagyunk másodközlő lap, hiszen én a BBC-ben hallottam kint az elnökség nyilatkozatát, ennél fogva már csak a londoni rádió után adhattuk volna közre azt az írást. Az igazság azonban az, hogy nem akartam vitatkozni az elnökséggel, vitatkozó megjegyzés nélkül viszont aligha lehetett volna közzétenni e szöveget, hiszen az elnökség egy-két tagja eddig semmi jelét sem adta annak, hogy „egyetértésben a kormánnyal” akarnak működni a reformpolitika megvalósításán. A helyzet elromlott, ezért az egyért semmiképpen sem tudom magamat feleslegesnek érezni.

Baráti üdvözléssel tisztelő híved: Fekete Sándor

Budapest, 1987. február 4.

Gépirat az Új Tükör céges levélpapírján. Nagy Gáspár Cseres Tibornak

Kedves Tibor!

Itt küldöm Vekérdi László belépési kérelmét. Azt hiszem, ilyen kitűnő emberekkel kell gazdagítanunk, erősíteniünk a Szövetséget. A szokásosnál gyorsabban kellene most lebonyolítani a felvételi ügymenetet. Akár a következő választmányi ülésen is lehetne, ha van még néhány derék jelentkező. Isten óvja a Szövetséget!

Barátsággal köszönt: Nagy Gáspár

Budapest, 1987. február 10.

Kézirat. Bertha Bulcsu Cseres Tibornak

Kedves Tibor!

Új, más természetű megbízatásaim és munkáim miatt, idő hiányában kellő felelősséggel nem tudok részt venni az Írószövetség Elnökségének munkájában. Ezért a mai nappal elnökségi tagságomról lemondok.

Tisztelettel köszönt: Bertha Bulcsú

Budapest, 1987. február 11.

Gépirat.

Berkesi András a MISZ Elnökségének

Tisztelt Elnökség!

Ez év február 13-án és 14-én író-olvasó találkozózn vettem részt Dubnában és Moszkvában. Mindkét találkozózn szó esett a szövetség legutóbbi közgyűléséről és jelenlegi helyzetéről. A feltett kérdésekre legjobb tudásom szerint, politikai meggyőződésemmel megfelelően válaszoltam. A napokban tudomásomra jutott, hogy az elnökség egyik tagja úgy tájékoztatta valamelyik szakosztály tagságát, hogy én Moszkvában fasisztának neveztem az elnökséget és a választmányt. Ez a tájékoztatás nem más, mint ellenem irányuló durva és otromba provokáció, melyet a leghatározottabban visszautasítok. Csak a legelavultabb szektás vagy örült nevezheti a szövetség tagjait - beleértve az elnökséget és a választmányt is - fasisztának. Nem vagyok szektás és örült sem.

Mindkét helyen elmondtam, hogy Cseres Tibort mélyszégyen tisztelem, az Írószövetségben végzett munkáját, törekvéseit tiszta szívből támogatom, ugyanez vonatkozik Veress Miklósról és Jókai Annára. Az elnökség tagjai becsületes emberek, kiváló írók. Van az elnökségnek néhány tagja, akikkel politikailag nem értek egyet, de hozzátettem, hogy ők jelenkori irodalmunk kimagasló alkotói. Név szerint említettem Csoóri Sándort, Csurka Istvánt és Sánta Ferencet. Elmondtam, hogy Csoóri az egyik legnagyobb élő költőnk, Sánta Ferenc pedig ma már prózairodalmunk élő klasszikusa, sajnálhatjuk, hogy hosszú évek óta nem publikál. Csurkával kapcsolatban elmondtam, hogy drámairodalmunk kimagasló tehetsége, sajnálatos, hogy a Nemzetőr nevű lapban jelent meg írása. De ez a megjegyzésem nem azt jelentette, hogy Csurka Istvánt fasisztának tartom.

Tisztelt Elnökség!

Ismétellen kijelentem, hogy sem az elnökség, sem a választmány, sem a szövetség tagjait, egyetlen író sem neveztem fasisztának, a találkozón elhangzott szavaimért felelősséget vállalok. Kérem az elnökséget, hogy leveletem ismertesse a választmánnyal.

Tisztelettel: Berkesi András

Budapest, 1987. február 27.

Gépirat.

Mezei András Cseres Tibornak

Kedves Cseres Tibor! Tisztelt Választmány!

A pécsi egyetem korábban felkért két előadásra, épp március 27-én, amit nem mondhattam le. Elnézést kérek a távolmaradásomért. Szavazatomat Cseres Tibor rendelkezésére bocsájtom, ha ez szabályszerű. Egy lengyel napilap meginterjúvott: miért maradtam bent az Írószövetségben? Elmondtam. S ha már Lengyelországban nyilvánosságot kapott, szerettem volna itthon is közölni, de nem akadt fórum. Sajnálom, pedig szerettem volna, ha legalább íróársaim megismerték volna gondolataimat. Ennek ellenére nem bánom, ha most nem a bennmaradását, vagy a kilépést dramatizáljuk, hanem józan értékmentéssel rendezzük sorainkat. Erre szavazok távollétemben is.

Üdvözléssel: Mezei András

Budapest, 1987. március 25.

Gépirat.

Veress Miklós és Fekete Gyula az Elnökség nevében Cseres Tibornak

Kedves Cseres Elvtárs!

Szövetségünk választmánya 1986. december 18-i ülésén Önt elnöknek választotta meg. Alapszabályunknak megfelelően értesítjük, hogy 1987. január 1-től kezdődően három évi időtartamra - a következő közgyűlésig - a Szövetségünknel végzett munkájáért havi 9 000.- Ft tiszteletdíj jár. Munkájához sok sikert kívánunk.

Veress Miklós elnökségi tag, Fekete Gyula elnökségi tag

Budapest, 1987. március 30.

Gépirat a MISZ céges levélpapírján.

Esterházy Péter Cseres Tibornak

Tibor bácsi,
egyszerű tagként írok elnökömnek, mégis inkább magánlevélként, azaz nem gesztus kíván ez lenni részemről, sem nem valami szokásos lelki-higiénés gyakorlat (együtt nyakig benne), egyszerűen csak akarom, hogy tudd, nem értek egyet, nem tudok egyetérteni az utolsó választmányi ülésen hozott kooptálási döntésekkel: azért és csak azért, mert alapszabály-ellenes.
Nem akarom ezt úgymond kifejezni, mert tudom, hogy minden oldalról megnéztétek, és azt is tudom, hogy sok fontos részletet nem ismerek, és csak mint afféle tagsági /.../ hangulatjelentést írom, hogy van egy tag, én, aki ezt a döntéseket, magában helyteleníti. Ez a tag természetesen a legteljesebb mértékben szolidáris az új vezetőséggel, választmánnyal, elnökséggel, elnökkel.
Sok szerencsét mindannyiunknak (sors bona-t).
Szeretettel ölel: Esterházy Péter
Budapest, 1987. április 4.
Kézirat.

Nádas Péter Cseres Tibornak

Kedves Tibor,
nagyon sajnálom, hogy külföldi tartózkodásom miatt nem vehettem részt a legutóbbi választmányi ülésen. Hazatérésem után értesültem a kooptálásra vonatkozó szavazás eredményéről, s ezzel kapcsolatban nem csak azt kell mondanom neked, hogy mindenképpen azokkal tartottam volna, akik ellene szavaztak, hanem azt is, hogy ennek a kérdésnek a szavazásra bocsátását eleve nem tartottam összeegyeztethetőnek a szövetség alapszabályával, és ezért kénytelen vagyok az elnökség helytelen döntésének tekinteni.
Amennyiben a sajnálatos döntés és megszegyenítő szavazás előtt átmenetileg mégis fejet hajtok, akkor ezt csak azért teszem, mert nehéz helyzetben nem óhajtom Szövetségünk életének belső feszültségeit növelni. Amikor munkásságod ismeretében reád adtam titkos szavazatomat, akkor bizalmat adtam neked, miként azok, akik szavazatukkal úgy döntöttek, hogy bizalmat adtak nekem. Demokratikus meggyőződéseim szerint ezen a bizalmon kívül semmi már nem kötelezhet bennünket semmire.
Szeretettel és tisztelettel üdvözlő: Nádas Péter
Budapest, 1987. április 7.
Gépirat.

Köpeczi Béla Cseres Tibornak

Kedves Cseres Elvtárs!
1987. április 3-án kelt megkeresésére - melyben hozzájárulásomat kérte a Magyar Írók Szövetsége választmányi tagjainak alapszabállyal ellentétes kooptáláshoz - a következő tájékoztatást adhatom: Az egyesületekről szóló törvényrejtű rendelet értelmében a felügyelő szerv feladata az egyesület törvényes és alapszabályszerű működésének ellenőrzése. A saját alapszabályuktól történő eltéréshez, mint törvényességi felügyeletet gyakorló szerv vezetője, nem járulhatok hozzá.
Elvtársi üdvözléssel: Köpeczi Béla
Budapest, 1987. április 14.
Gépirat a Művelődési Miniszter céges levélpapírján.

Sánta Ferenc Cseres Tibornak

Kedves Tibor!
A választmányi ülés után a következő levelet írtam Karinthy Ferencnek, mint itt mellékelem. Kérem, olvasd fel a titkársági ülésen, majd csatoldtasd a választmányi ülés jegyzőkönyvéhez.
Fáradozásodat köszönve üdvözlő: Sánta Ferenc

Szabó Magda Cseres Tibornak

Kedves Tibor!
Mikor kiléptem a szövetségből, elhíheted, úgy éreztem, ha nem is személyemet illető, de nyomós okom van. Talán azonnal tisztázódott volna mindkét fél számára minden, ha bárki közületek hivatalos formában megkérdezi tőlem: mi az az ok. Közöltem volna veletek is, ahogy mindenkivel, aki bel- vagy külföldön megtette. A hagyatékomban egyszer majd meglelitek levelem másolatát. Még egyet mulasztottatok el, de ez már derűs epizód, - szegény Imre megfordul a sírjában, hogy a vezetőség nem él már a bizánci protokoll szerint. Nektek ugyanis a Lex Dobozyana értelmében írásban kellett volna közölnötök velem, hogy tudomásul vettétek és elfogadtátok a kilépést. Nem tettétek, s ezáltal, holott egyikőtök sem akarta, tagságom formahiba miatt meg sem szűnt, mert Béla király óta igazán igazinak az írásbeliség számít.
Látod, az istenek okosak és van humorérzékük. Én, ha így esett, most már én is mondom, így maradjon. A régi baráti szeretettel köszönt ezek szerint voltaképpen örökös, de ismét tagotok: Szabó Magda
Budapest, 1987. augusztus 23.
Gépirat.

Szabó György Cseres Tibornak

Kedves Tibor!
Forgatókönyvírói szakosztályunk vezetősége legutóbbi (szeptember 7-i) ülésén azzal bízott meg, hogy levélben mondjam el Neked: mindenképpen későbbre (talán a jövő év tavaszára) érdemes csak munkacsoportunk megalakítását tervezni. Átnézvén az Írószövetség névsorát, úgy látjuk, hogy a jelentősebb forgatókönyvírók legtöbbje tag (152 olyan kollégát találtunk, aki valamilyen módon ezzel a műfajjal kapcsolatba hozható), és néhány - indokolt - felvétel is folyamatban van, ezekhez kérjük szíves támogatásodat.
A munkacsoportba bizonyára a fiatalabbakat, a pályakezdőket kellene meghívni: ahhoz viszont némi idő szükségeltetik, hogy megtaláljuk őket, filmgyárban, tévében, másutt. Így hát arra kérek, tekints el a szeptember 30-án délutánra tervezett alakuló megbeszéléstől: az ügyet szorgalmazzuk és kellő előkészítés után újabb időpontot javasolunk majd.
Szeretettel köszönt: Szabó György
Budapest, 1987. szeptember 22.
Gépirat.

Boldizsár Iván Cseres Tibornak

Kedves Tibor,
köszönöm, hogy meghívtál az Írószövetség kibővített választmányi ülésére. A napirendet érdekesnek tartom, de sajnós az ülésen nem tudok részt venni. Mivel az Írószövetség közgyűlése úgy döntött, hogy személyemmel szűkíti a választmányt, a többség nyilvánvaló óhajának értelmében nem tudok semmiféle bővítésben részt venni.
Budapest, 1987. szeptember 28.
Gépirat az NHQ céges levélpapírján.

Kovács Sándor Iván Cseres Tibornak

Tisztelt Elnök Úr! Kedves Barátom!
Szíves tudomásodra hozom, hogy a Magyar Írók Szövetsége tagjai sorából kilépek.
Tisztelettel köszönt: Kovács Sándor Iván
Kézirat, keltezés nélkül.
Budapest, 1987 ?/

Timár György a MISZ Elnökségének

Tisztelt Elnökség!
Olvastam az ES-ben Eörsi István és Fekete Sándor pengeváltását és méltányolom a vívó felek érveit, egy kivételével. Ezzel az eggyel Fekete Sándor szolgált, amikor az Elnökség Levél címen közzétett dokumentumára, mely sértő vádaskodásait visszautasítja, újabb, ezúttal még tovább merészkedő és a rágalmazás határát már nemcsak súroló kitételekkel válaszolt. Különösen két mondat ellen kell megítélésem szerint minden rendelkezésre álló eszközzel /ha szükséges, akár bírói úton is/ tiltakozni. Az egyik: „az a szocialista demokrácia, amely az antiszocialista lázadás szervezőivel építi ki a maga szövetségét, nekem nem kell.” A másik: „elkülönítem magam az antiszocialista lázadást szervező fórumoktól.”

Fekete Sándor, aki már az általa szerkesztett Új Tükörben is kétségbe vonta, hogy az Elnökség januári nyilatkozata valóban az Elnökség nyilatkozata, szemléletmást függetleníti magát a tényektől, s nemcsak föntartja korábbi álláspontját, hanem odáig merészkedik, hogy a testületet, illetve az általa képviselt szövetséget mint antiszocialista lázadást szervező fórumot állítja be, megkísérelve így megrendíteni az Írószövetség, illetve az Elnökség erkölcsi hitelét. Az Elnökség, hacsak nem akarja végveszélybe sodorni az Írószövetséget, Fekete Sándor rágalmozó kitételeit nem hagyja magán - mirajtunk - száradni. Írótársi üdvözléttel: Tímár György
Budapest, 1987. március 8.
Gépirat.

1988

Dr. Hegyi Béla Cseres Tibornak

Kedves Tibor Bátyám,
kérlek, hogy írószövetségi tagságommal kapcsolatos előző leveletem tekintésétek ezennel semmisnek.
Tisztelettel: Hegyi Béla dr.
Budapest, 1988. február 5.
Gépirat.

Tóth Gyula Cseres Tibornak

Kedves Tibor!
Még egyszer megköszönöm, hogy felköszöntöttél születésnapomon. Az aktusról hálaképp Tamás (Bárány), Tamás (Tarján), Borzsák Pista társaságában. Visszaemlékezvén eme június 27-i köszöntődre, kijelentem Neked, hogy renoválni szeretném 1987 szeptemberétől fenti dátumig egyoldalúlag megszüntetett írószövetségi tagságomat. Ha ez nem megy, a legfiatalabbak közé tartozóan újlag kérem felvételemet. Új életrajzi elemként megemlítem, hogy június 30-i hatályilag nem vagyok az Állami Gorkij Könyvtár főigazgatója, a Nagy Lajos Irodalmi és Művészeti Társaság pedig alelnökévé választott. Köszönöm a csatákat, olvasom, büszke vagyok a dedikációra.
Baráti szeretettel: Tóth Gyula
Budapest, 1988. július 25.
Kézirat.

Rónai Mihály András Cseres Tibornak

Kedves Tibor,
idestova két esztendeje, hogy az Írószövetségből, amelynek egyik alapítója voltam, kiléptem. Elvi meggyőződések indítottak erre, s ezek ma is változatlanok. Az elmúlt idő azonban megérlelte bennem azt a gondolatot, hogy ezeket az Írószövetség tagjaként is vallhatom, sőt értük írótársaim körén belül ma már hatékonyabban s a kívánatos harmónia reményében helyállíthatok. Kérlek tehát, tekintésétek annakidején bejelentett kilépésemet tárgytalannak. Holnapután, vagy pár nap múlva, ha elmúlik a pokoli meleg, Ausztriába s onnan Olaszországba utazom, legalább egy jó hónapig távol leszek, s ezt a mai lépésemet már addig nem akarom halasztani.
Baráti üdvözléttel: Rónai Mihály András
Budapest, 1988. augusztus 18.
Gépirat, néhány szó tintával közbeiktatva.

Kurucz Gyula Cseres Tibornak

Kedves Tibor Bátyám!
Az időből mindig kevés van. Pláne egy egyéves kiutazás közepette. Ezért írok le neked pár dolgot.
1. Megválasztásom óta gyakorlatilag egyedül csinálom a prózai szakosztály munkáját. Jókai Annának szóltam, Lengyel Balászékkal is beszéltem, hogy mivel Kertész Ákos nem nagyon fogja hajtani a szakosztályi munkát, egy éves berlini utam alatt fuzionáljon programjában a kritikai és a prózai szakosztály, hogy a végtelenül passzív prózai vezetőség miatt ne szűnjön meg a munka. Azután majd jövők és dolgozom.
2. 1989. október 10-ig leszek előreláthatólag Nyugat-Berlinben. Azalatt - s tekintésétek ezt olyan tanulmányi útnak, ami idején és révén egy magyar író szakmailag (és politikailag) továbbképzzi magát, hogy nehezebben verhessék át a hazai manipulátorok - mindenben a szövetség rendelkezésére állok, mindenben szívesen segítek.
3. Nagyon sajnálom, hogy ilyen zavaros időben el kell szakadnom a munkatóktól, de levélben és telefonon mindig elérhető vagyok.
Meleg szeretettel értetek - értünk aggódva üdvözlől: Kurucz Gyula
Budapest, 1988. október 3.
Gépirat a Bücher aus Ungarn céges levélpapírján

Molnár Géza Cseres Tibornak

Kedves Elnöksöm!
Kérlek, nyilvánítsd ki arra irányuló elhatározásomat, mely szerint kérem, hogy múlt évi kilépési szándékomat tekintésétek semmisnek.
Szeretettel üdvözöllek, tisztelő barátod: Molnár Géza
Kézirat.

Berkesi András Cseres Tibornak

Kedves Tibor!
Arra kérlek, hogy a megváltozott körülményekre való tekintettel vegyétek semmisnek a Szövetségből való kilépésemet.
Budapest, 1988. december 6.
Kézirat.

1989

Kovács Sándor Iván Cseres Tibornak

Kedves Barátaim!
Nemrég azzal a kéréssel fordult hozzám az Újhold-írómozgalom egyik prominense, hogy kérjem írószövetségi tagságom visszaállítását. Azt válaszoltam tisztelt barátunknak: annak idején én nem másokkal (más okból kilépőkkel) vállalt szolidaritásból döntöttem a kilépés mellett, hanem azért, mert tizenkét évi szerkesztői munka után teljes erővel vissza akartam térni az irodalomtörténet-írási műveléséhez és az egyetemi tanításhoz: és amikor - a Cincinnatus-exemplummal szólva - újra megfogtam az eke szarvát, azt a meggyőződésemet jeleztem ezzel a lépéssel, hogy nem író, hanem irodalomtörténész és tanár vagyok.
Az Írószövetség ugyan - lévén ennél mindig fontosabb dolga - soha nem érdeklődött személyes motivációm iránt, de ha már tekintélyes írókolléga kezdte ezt firtatni, Rátok is tartozik (Rátok különösen), hogy volt azért még személyes szolidáris okom is a kilépésre. Csakhogy az nem egy meghatározott írócsoportnak, hanem egyetlen magyar írónak: a szövetség éléről lelépett (leléptetett?) Hubay Miklósnak szólt. Az ő európai kultúrájának és tekintélyének sutba dobását művelődéspolitikai tékozlásnak tekintettem. No, de ki kíváncsi arra, hogy mi volt az én véleményem „az utolsó művelt magyar író” egykori írószövetségi regnálásáról?
Évek elmúltával hozzá kell tennem azonban a fentiekhez, hogy azok a hírek, amelyek - különösen az utóbbi időkben - eljutnak hozzám a Szövetség mai munkájáról és elnök-főtitkár vezetésének ismét tekintélyt szerzett tevékenységéről, felülvizsgáltatták velem korábbi álláspontomat. Amennyiben tehát irodalomtörténész és tanári (kritikusként mindössze könyvszemleírói) minőségemben kérhetem, kérem, hogy tekintsetek újból a Magyar Írók Szövetsége tagjának.
Döntésekről elég lesz oly formában értesülnöm, kapok-e tagdíjfizetési csekket vagy nem. (Ha igen, új lakáscímemre küldjétek a szövetség Tájékoztatójával együtt...)
Őszinte baráti üdvözléttel: Kovács Sándor Iván egyetemi tanár
Budapest, 1989. február 22.
Gépirat.

Tóth Gyula Cseres Tibornak

Drága Tibor!

Eloolvastam az 1989/9. Tájékoztatót. Mivel a névalíráson kívül ebben a dokumentumban semmit sem találtam, amivel egyetértenék, nem volt nehéz megállapítanom, hogy nem lehet kétszer ugyanabba a folyóba. Pardon. Írószövetségbe se belépni. Az is nyilvánvaló, hogy rám ebben a testületben semmi szükség. Szomorúan búcsúzom.

Tóth Gyula

Budapest, 1989. szeptember 7.

Kézirat a Nagy Lajos Irodalmi és Művészeti Társaság céges levélpapírján.

Baránszky Jób László Cseres Tibornak

Kedves Elnök Úr,

Ez úton szeretném megköszönni, sajnos egy kicsit késedelemmel, szíves meghívását a Debreceni Irodalmi napokra, melyet megküldött nekem az Alföld. Mint ahogy azt nekik is jeleztem, semmi módomban nincs részt venni a programban, főleg tenger dolgom miatt: egy csomó fordításomat (Tolnai, Csoóri, Kántor, Kiss, Erdély) kell leadni két helyre is nyomdakészen, a Corvinának is le kell szállítanom a vállalt Dürer monográfia egyik fejezetét: a fiam most fejezi be első forgatókönyvét, és ilyenkor jól jön neki az európai (magyar) papa, akit hajnali négykor elő lehet ráncigálni egy csonkakonferenciára.

Sajnálom, mert a konferencia erősen történeti jellegű rákérdezései mellett lettek volna problémák, melyek személyesen is érintenek: a nyugati irodalom és az élő magyar nyelv viszonya (rövid látogatás elég ahhoz, hogy az ember a nyelvben és annak realitásában maradjon) a nyugaton élő magyar írók könyv és folyóirat ellátásának problémái - mire az ember megrendelné már el is fogyott a könyv - és hát lennének szervezeti problémák is. Csak magam nevében tudok beszélni, de gondolom, hogy a többségünk szívesen lépne be a Magyar Írók Szövetségébe. Állandó lakóhelyem van Magyarországon, a magyar állampolgárságot soha nem is mondtam le, kötetem jelent meg otthon, egyszóval, a gondjaira meg örömeikre is igényt tartok. Gondolom, ajánlóban nem lenne hiány. Ha megengedi, tavasszal, amikor háztartozási ügyben otthon járok, felkeresem az Írószövetségben, és akkor talán személyesen is.

Üdvözl: Baránszky Jób László

New York, 1989. október 9.

Gépirat.

Kabdebó Tamás Cseres Tibornak

Kedves Barátom,

zárószavamban említetted, hogy tagjai lehetünk a Magyar Írók Szövetségének. Mi ennek a mechanikája? Szívesen küldenék tagdíjpenzt, de kinek és milyen címlomban? Említetted a „sértődöttséget”. Ez reám nem áll. Én ugyan polemizálok, de alapszabályom vége a tények, ténymegállapítások mezején mozogok. És itt elég vidáman. Hisz az embernek, ha optimista, mint jómagam, mindég egy zsákkal több reménye van, mint az a pár zacskónyi sikertelenség, amit elkönnyvelhet. Végezetül, fogadd és kérlek, olvasd el mellékelt regényem fotokópiáját. Mivel rövid, könnyen átfutható. Az eredeti példányok már 1978-ban elfogytak, azóta ilyen másolatok kerülnek.

Híved, Kabdebó Tamás

Maynoth (Ireland), 1989. november 1.

Kézirat a The Library of the St. Patrick's College céges levélpapírján.

Jovánovics Miklós Cseres Tibornak

Kedves Tibor!

Köszönöm azt a nagyvonalú gesztust, amellyel meghívtatok közgyűlésekre, annak ellenére, hogy kiléptem az Írószövetségből. Annak idején úgy ítélt meg a helyzetet, hogy szakmai szervezetünk politikai zsákutcába jutott. Holott én magam kerültem válságba. Fonák helyzetemben vigaszul szolgál, hogy - ismereteim szerint - konstruktív kilépőnek minősültem, aki csak a szervezeti szálát tépte el, de felajánlotta együttműködését. Ezt a gesztusomat - vezeklésként is - szeretném megtartani. Továbbra is kötelességemnek érzem, hogy erőmhöz és szakmai képességeimhez mérten minden érdemi ügyben segítsen az Írószövetség.

Ebben a reményben szeretnék részt venni a közgyűlésen.

Tisztelettel üdvözl: Jovánovics Miklós

Budapest, 1989. november 14.

Gépirat a Magvető Kiadó céges levélpapírján.

Címkék:

[Cseres Tibor](#) ^[2]

[Írószövetség](#) ^[3]

[Művelődési Minisztérium](#) ^[4]

[Köpeczi Béla](#) ^[5]

Kiadás: 5. évfolyam (2005) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/kilepesek_visszalepesekek.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/kilepesek_visszalepesekek.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cseres-tibor>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/irosovetseg>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/muvelodesi-miniszterium>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/kopeczi-bela>